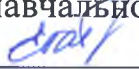

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ОХТИРСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
СУМСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчально-виховної роботи
 Олена ГАВРИШ
« 30 » 08 2024 року

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СОЦІОЛОГІЯ (ГРОМАДЯНСЬКА ОСВІТА)**

Освітньо-професійна програма	Шифр	Спеціальність
Фінанси, банківська справа та страхування	072	Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Освітньо-професійний ступінь — фаховий молодший бакалавр

Обсяг дисципліни в ЄКТС — 2

Розробник — КІМЛИК Надія викладач

Програму розглянуто і схвалено цикловою комісією загальноосвітніх дисциплін.

Протокол № 1 від « 30 » 08 2024 р.

Голова циклової комісії Наталія ЧИКАЛОВА

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назва	
1	Освітньо-професійна програма	Фінанси, банківська справа та страхування
2	Галузь знань	07 Управління та адміністрування
3	Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
4	Шифр і назва спеціальності	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
5	Статус навчальної дисципліни	обов'язкова
6	Семестри	II сем. – БСО, ПЗСО
7	Загальна кількість годин	60 годин
8	Аудиторні заняття	34 години
9	Самостійна робота студентів	26 годин
10	Форма семестрового контролю	диференційований залік
11	Мова викладання	українська мова

КОМПЕТЕНЦІЇ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Компетентності, яких набувають студенти в процесі вивчення навчальної дисципліни:

Загальні компетентності	ЗК 1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенство права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
	ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати, культурні наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Програмні результати навчання:	
Результати навчання	РН 1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
	РН 17. Зберігати і примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ПРЕРЕКВІЗИТИ

Для вивчення дисципліни студенти потребують базових знань з історії України, української мови.

ПОСТРЕКВІЗИТИ

Вивчення дисципліни є необхідним для подальшого засвоєння знань з основ правознавства.

Компетентності, яких набувають студенти в процесі вивчення навчальної дисципліни:

Загальні компетентності	ЗК1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенство права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Програмні результати навчання:	
Результати навчання	РН1. Знати свої права та обов'язки як члена суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.

ПРЕРЕКВІЗИТИ

Передумова для вивчення дисципліни є набуття теоретичних знань з дисципліни економічна теорія.

ПОСТРЕКВІЗИТИ

Після набуття теоретичних знань та практичних навичок з дисципліни переходити до вивчення наступних дисциплін: основи філософських знань, історія України.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Оцінювання знань здобувачів освіти з дисципліни «Громадянська освіта. Соціологія» здійснюється за національною 12-бальною та 4-бальною шкалою.

Бал за 4-ри бальною	Бал за 12-ти бальною	Характеристика навчальних досягнень здобувача освіти
5 (відмінно)	1	Студент розрізняє об'єкти вивчення. Студент на рівні «так-ні» усно відтворює кілька термінів, вибирає правильний варіант відповіді із двох запропонованих.
	2	Студент відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення. Одним простим реченням передає зміст частини теми, знаходить відповідь на закрите запитання в тексті підручника.
	3	Студент відтворює частину навчального матеріалу; з допомогою викладача дає елементарні відповіді.
4 (добре)	4	Студент з допомогою викладача репродуктивно відтворює частину навчального матеріалу теми одним двома простими реченнями, формулює визначення соціального (економічного, політичного) поняття.
	5	Студент відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати суть соціального (економічного, політичного) поняття.
	6	Студент виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його (її) правильна, але недостатньо осмислена. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком. Студент у цілому відтворює частину навчального матеріалу теми, у цілому правильно використовує окремі терміни, аналізує прості життєві ситуації, розв'язує тестові завдання першого рівня; може користуватися за допомогою вчителя (зразок, пам'ятка) окремими положеннями нормативних актів

3 (задовільно)	7	Студент правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок.
	8	Студент застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між соціальними (політичними, економічними) явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь логічна, хоча і має неточності.
	9	Студент добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у ході дискусії (діалогу), вміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією.
2 (незадовільно)	10	Студент має повні, глибокі знання за вивченою темою, здатний(а) використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення. Висновок лише частково відповідає тезі або лише частково пов'язаний з аргументами та прикладами.
	11	Студент має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, вміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми.
	12	Студент має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальної програми, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення. Виявляє ґрунтовні знання, висловлює власну позицію й переконливо її аргументує; самостійно знаходить, оцінює та використовує джерела інформації, зокрема наочні, вміє узагальнити вивчений матеріал, використовує набуті знання й уміння у практичній діяльності (участь у дискусіях, засіданнях «круглих столів» тощо); може самостійно вирішувати практичні задачі.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назва розділу, модуля і теми програми	Всього
1	2	3
	Р I. Особистість та її ідентичність	
1	Тема 1. Соціологія як наука	2
2	Тема 2. Соціалізація особистості	2
3	Тема 3. Що таке ідентичність?	2
4	Тема 4. Молодіжна субкультура. Сім'я та шлюб	2
5	Тема 5. Гендерні стереотипи	2
	Р II. Людина в соціокультурному просторі	
	Соціокультурна багатоманітність	
6	Тема 1. Суспільство як соціальна система	2
7	Тема 2. Соціальна взаємодія	2
8	Тема 3. Соціальні процеси	2
9	Тема 4. Стереотипи та упередження. Конфлікти	2
	Р III. Демократичне суспільство та його цінності	
10	Тема 1. Громадянське суспільство	2
11	Тема 2. Громада	2
	Модуль 1	
	Р IV. Світ інформації та мас-медіа	
12	Тема 1. Мас-медіа та демократія. Свобода, етика і відповідальність	2
	Р V. Взаємодія громадян і держави в досягненні суспільного добробуту	
13	Тема 1. Соціальні цілі економіки	2
14	Тема 2. Сталий розвиток	2
15	Тема 3. Ринок праці	2
	Р IV. Україна, Європа, Світ	
16	Тема 1. Інтеграція та глобалізація	2
17	Тема 2. Україна – член Європейського та світового співтовариства	2
	Модуль 2	
	Всього	34

ЗМІСТ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ заняття	Назва розділу модуля, теми програми. Тема заняття та її короткий зміст	Кількість годин			Форми методи проведення навчальних занять	Навчально-методична література та унаочнення	Самостійна робота студентів	Форми поточного контролю
		всього	з них					
			аудитор.	самост.				
	Р І. Особистість та її ідентичність							
1	Тема 1. Соціологія як наука 1. Передумови появи соціології 2. Основні етапи і тенденції розвитку соціальної думки 3. Функції соціології 4. Стан науки про суспільство в Україні	2	2		Урок засвоєння нових знань з елементами лекції	[3] Л. 1 [4] т. 1		Усне опитування
2	Тема 2. Соціалізація особистості 1. Поняття соціалізації 2. Етапи соціалізації. Суб'єкти соціалізації 3. Соціальна структура та типологія особистості 4. Девіація: причини, наслідки 5. Соціалізація як ресурс формування громадянської ідентичності	2	2		Комбінований урок, виступи, узагальнення, мотивація оцінок	[1] Л. 9 [2] т. 6		Тезисний план-конспект
3	Тема 3. Що таке ідентичність? 1. Ідентичність. Види ідентичності 2. Громадянська ідентичність 3. Самореалізація і розвиток 4. Індивідуальність особистості 5. Активна громадянська позиція	2	2		Урок засвоєння нових знань, пояснення, формування висновків	[1] Л. 1 [3] т. 1		Усне опитування
4	Семінарське заняття №1 Тема 4. Молодіжна субкультура. Сім'я та шлюб 1. Поняття молодіжної субкультури 2. Молодіжні субкультури в Україні 3. Партнерські стосунки в сім'ї	2	2		Комбінований урок з елементами семінарського заняття, доповіді, реферати, рецензія	[3] ст. 12-20		Захист рефератів

	4. Трансформація моделей сім'ї							
5	Тема 5. Гендерні стереотипи та тенденції до їх змінювання в сучасному світі 1. Співвідношення поняття «стать» та «гендер» 2. Основні положення гендерної соціології 3. Проблеми гендерної соціології 4. Гендерні ідеали, стереотипи та тенденції до їх змінювання в сучасному світі	2	2		Урок застосування знань, умінь та навичок	[2] т. 3 [6] ст. 442-457		Усне опитування
	Р II. Людина в соціокультурному просторі							
	Соціокультурна багатоманітність							
6	Тема 1. Суспільство як соціальна система 1. Соціальна структура суспільства 2. Соціальна стратифікація 3. Соціальна згуртованість, солідарність і відповідальність	2	2		Урок засвоєння нових знань, пояснення, формування висновків	[1] Л. 6, 7 [3] ст. 25-35		Усне опитування
7	Семінарське заняття №2 Тема 2. Соціальна взаємодія 1. Соціальна взаємодія, соціальні відносини та соціальний контроль 2. Різновиди соціальних процесів 3. Соціальні інститути суспільства 4. Соціальні цінності. Гендерна, етнічна, конфесійна різноманітність	2	2		Комбінований урок з елементами семінарського заняття	[5] Л. 7 [4] т. 6		Захист рефератів
8	Тема 3. Соціальні процеси 1. Особливості етнічних, релігійних процесів в Україні 2. Поняття етносу та основні етапи його розвитку 3. Сучасні етнічні процеси: інтеграція, консолідація, асиміляція 4. Націоналізм – як соціальне явище	2	2		Урок засвоєння нових знань з елементами лекції	[6] т. 9		Усне опитування
9	Семінарське заняття №3 Тема 4. Стереотипи та упередження. Конфлікти 1. Поняття стереотипів та упереджень. Шляхи подолання стереотипів	2	2		Комбінований урок з елементами семінарського заняття,	[5] Л. 8 [3] ст. 60-75		Письмові завдання

	2. Поняття конфлікту. Причини соціальних конфліктів, їх класифікація 3. Прогнозування та попередження конфліктів 4. Стратегія виходу з конфлікту. Переговори і медитація				вирішення проблемних завдань, диспут			
	Р III. Демократичне суспільство та його цінності							
10	Тема 1. Громадянське суспільство 1. Поняття громадянського суспільства 2. Функції громадянського суспільства 3. Роль громадян у становленні й функціонування громадянського суспільства 4. Громадянське суспільство та правова держава	2	2		Урок засвоєння нових знань з елементами лекції	[2] т. 4		Усне опитування
11	Тема 2. Громада 1. Поняття громади 2. Роль громади в житті людини, суспільства, держави 3. Реалізація та захист громадою своїх прав і законних інтересів 4. Вплив громадян на вирішення проблеми громади	2	2		Урок закріплення знань, умінь, навичок	[5] ст. 272-280		Усне опитування
	Модуль 1							
	Р IV. Світ інформації та мас-медіа							
12	Семінарське заняття №4 Тема 1. Мас-медіа та демократія. Свобода, етика і відповідальність 1. Поняття мас-медіа. Роль інформації та медіа в сучасному світі 2. Різновиди медіа (книга, преса, фото, радіо, кіно, телебачення, Інтернет, мобільний зв'язок) 3. Свобода слова. Баланс між свободою вираження поглядів та відповідальністю 4. Достовірність інформації в мас-медіа. Джерела інформації. Факт та судження.	2	2		Комбінований урок з елементами семінарського заняття, доповіді, реферати, рецензія	[1] Л. 12		Захист рефератів

	Р V. Взаємодія громадян і держави в досягненні суспільного добробуту							
13	Тема 1. Соціальні цілі економіки 1. Економіка як сфера життя людей 2. Економічні потреби та блага 3. Соціальні функції економіки	2	2		Урок засвоєння нових знань, пояснення, формування висновків	[5] Л. 10 [6] Р. 5		Усне опитування
14	Тема 2. Сталий розвиток 1. Обмеженість ресурсів 2. Необхідність раціонального та ефективного використання ресурсів 3. Вплив діяльності людини на довкілля 4. Сталий розвиток як спосіб збереження довкілля	2	2		Урок засвоєння нових знань з елементами лекції	[1] Л. 7 [5] т. 6		Усне опитування
15	Тема 3. Ринок праці 1. Основні категоріальні характеристики праці 2. Учасники ринку праці: роботодавці і наймані працівники 3. Соціальні технології та їх роль у розвитку трудового колективу 4. Застосування менеджерських методів і засобів праці	2	2		Урок засвоєння нових знань з елементами лекції	[6] ст. 216-230		Письмові завдання
	Р IV. Україна, Європа, Світ							
16	Семінарське заняття №5 Тема 1. Інтеграція та глобалізація 1. Поняття інтеграції та глобалізації 2. Вплив глобалізаційних процесів на економіку, культуру, довкілля, людину 3. Міграційні процеси. Види та форми сучасної міграції 4. Виклики сучасного світу	2	2		Комбінований урок з елементами семінарського заняття, доповіді, реферати, рецензії	[1] Л. 15		Захист рефератів
17	Тема 2. Україна – член Європейського та світового співтовариства 1. Європейське і світове співробітництво 2. Участь України в ООН, ОБСЄ, Раді Європи 3. Європейський вибір України	2	2		Урок перевірки та корекції знань студентів	[2] т. 16		Усне опитування

	4. Угода про асоціацію України – ЄС							
	Модуль 2							
	Всього	34	34					

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

БАЗОВА

- [1] Вербицька П., Волощенко О., Горленко Г. Громадянська освіта. Підручник для 10 кл. – Львів: Нова доба, 2018.
- [2] Васильків І.Д., Кравчук В.М. Громадянська освіта. Інтегрований курс. Підручник для 10 кл. – Тернопіль, Астон, 2018.
- [3] Соціологія. За ред. Пічі В.М. – Львів, 2002.
- [4] Соціологія. За ред. Городяненка В.Г. – К.: Академія, 2003.

ДОПОМІЖНА

- [5] Гісем О.О., Мартинюк О.О. Громадянська освіта. Інтегрований курс. Рівень стандарту. 10 кл. – К.: Ранок, 2018.
- [6] Спеціальні та галузеві соціології. Навч.посібник. Пилипенко В.Є., Вишняк О.І. – К.: Каравела, 2003.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

- [1] Актуальні завдання громадянської освіти в Україні [Електронний ресурс]. http://www.ippo.edu.te.ua/files/gromad_osvita/resursy/03_aktualni_zavdannja_grom_osvity.pdf3.
- [2] Асламова, Т., Бакка Т. Бортніков В. Громадянська освіта: теорія і методика навчання [Електронний ресурс]. –Режим доступу: http://www.civiced.org.ua/eng/docs/TTG_main.pdf4.
- [3] Бойчук, М.А. Запровадження громадянської освіти в Україні як необхідна умова виховання демократії: <http://novyn.kpi.ua/2011-1/05-filos-Bojchuk.pdf5>.Глобальні цілі ООН. UN General Assembly, Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development, 21 October 2015, A/RES/70/1 /
- [4]<http://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/6>.
- [5] Грик М. А. Щодо співвідношення категорій "громадянське суспільство" та "громадськість" у державному управлінні // Інвестиції: практика та досвід. -2010.